

De Saambinder

Kerkelijk weekblad van de Gereformeerde Gemeenten

donderdag 14 februari 2008

MEDITATIE

Jezus' plaatsbekleding

De profeet Jesaja predikt ons het borgtochtelijk en plaatsbekledend lijden en sterven van de Heere Jezus Christus voor al de Zijnen. Hier klopt het hart van het Evangelie: 'Ik voor u, daar gij anders de eeuwige dood had moeten sterven.'

Jezus Christus in al Zijn heerlijkheid is de grote inhoud van het Evangelie van Gods genade.

Helaas, de mens ziet in deze Borg en Middelaar geen waarde. De meest begaafde en talentvolle prediker is niet in staat om een mens heerlijkheid in Christus te doen zien. Al zou duizend jaar aan één stuk een engel uit de hemel ons spreken over de onwaardeerbare glans van de Heere Jezus Christus, dan zou nog geen mens Hem dierbaar achten. Hoe nodig is het dat de Heilige Geest plaats voor Hem maakt in ons hart. Dat zien we zo duidelijk in de geschiedenis van het volk van Israël. Ze hebben Hem gehouden, zegt de profeet, voor één, Die door God geslagen en verdrukt was. Zo'n Mes-

Maar Hij is om onze overtredingen verwond.

Jesaja 53 : 5a

sias verwachtten zij niet. Eén Die lijden en sterven zou. Die Joodse gedachtengang leeft in het hart van ieder eigengerechtigd mens. Wie nooit in aanraking is gekomen met de eis van Gods gerechtigheid kent eigen doemwaardigheid niet. Een eigengerechtigd godsdienstig mens meent met zijn bidden en bijbellezen, zijn kerkgaan en offers, al heel wat te vorderen op de weg naar de hemel. Wat moeten zulken met een verwonde Jezus doen? Ons hart ergert zich eraan als ons moet worden aangezegd dat wij met al onze godsdienstige werken niet voor God kunnen bestaan. Op de heilige weegschaal van de Goddelijke gerechtigheid worden ze gewogen, maar te licht bevonden. God eist betaling. De

zonde tegen de allerhoogste Majesteit Gods bedreven zal met de hoogste, dat is met de eeuwige straf, aan ziel en lichaam gestraft moeten worden. Zo onderwijst ons de Heidelberger Catechismus. Door de Geest van Christus maakt de Heere daar de Zijnen mee bekend. Die Geest is zo nodig, wil Jezus ooit waarde krijgen voor een mens. Die Geest Die ons bekend maakt met de zonde en met het oordeel.

Die Geest Die geheel ontbloot, opdat alleen het kleed van Jezus' gerechtigheid voor de naakte zondaar waarde verkrijgen zal. Erskine zegt zo schoon, dat de Geest des Heeren zó lang de mens overtuigt, overreedt, verbreekt, verootmoedigt en inwint, totdat hij niet beter meer weet te doen dan naar Jezus te vluchten. Naar die Jezus, Die de mens met zijn godsdienstige werken altijd in de weg gestaan en verworpen heeft.

In Wie hij geen waarde zag omdat hij meende dat hij wel op een andere wijze met God tot een akkoord kon komen. Maar als de mens het hope-loze van zijn toestand en het onherstelbare van zijn ellendestaat gewaar wordt, dan is er plaats voor Jezus.

Dan kan deze meerdere Jozef Zich niet langer bedwingen om Zich bekend te maken. Dan zal ook met een heilige aanbidding en verwondering gezegd worden wat de profeet hier uitroept: 'Maar Hij is om onze overtredingen verwond'. Wat een diepte ligt er in dit Schriftwoord. In de eerste plaats in het woord 'maar'. Dit drukt een tegenstelling uit. Men heeft Hem versmaad, Zijn roepstemmen in de wind geslagen, tegen al Zijn nodigheden in ligt toch geprobeerd om met eigen werken en verdiensten het weer goed te maken bij God. Maar o wonder, als dan gezien mag worden: 'Maar Hij is om onze overtredingen verwond'. In de tweede plaats 'onze overtredingen'. Dit wijst op de breuk die er gekomen is met God, de ontrouw en opstand in het paradijs. Daarom hebben wij de eeuwige dood verdiend. Want één overtreding maakt ons de dood

Inhoud

86e jaargang

Nr. 20

- 1 Jezus' plaatsbekleding
- 2 Standpunten over homofilie schuiven (5)
- 4 Momentopnamen uit de vervolgzitting van de Generale Synode 2007 (1)
- 5 Van zee tot zee:
"Spreken ze daar nog Nederlands" (2)
- 7 Commentaar: God kan wel tegen spot
- 9 Boekennieuws
- 9 Kerknieuws
- 10 Berichten
- 11 Kerkdiensten

waardig, hoeveel te meer overtredingen zonder getal. Ten derde, o wonder van Gods ontferming, er staat hier: 'Hij verwond'. De eeuwige Zoon van God, Die heilig geboren werd en rein geleefd heeft, nooit enige zonde bedreven heeft, Hij werd verwond door het wraakzwaard van de Goddelijke rechtvaardigheid. Hij in de plaats van helwaardigen. Hij in het vuur van het oordeel. Hij aan het hout der schande en dat voor de Zijnen. Zie, dat is stof tot aanbidding. Hier ligt uw zaligheid, verlorene. Niet in uw werken of tranen of verdiensten maar in deze dierbare Borg Jezus. De mens die met een geloofsmond mag nazegen: 'Om onze overtredingen verwond', erkent zelf een helwaardige te zijn. Wie in een geloofsgezicht op de Heere Jezus mag zien kan dit niet voor zichzelf houden. O volk des Heeren, draag er dan ook in deze dagen wat van uit.

Misschien zegt u, ik heb al zolang Jezus ont kroond door mijn zaligheid buiten Hem te zoeken. Meent u dat Hij nu geen Verlosser meer zou kunnen zijn? Lees dan dit hele hoofdstuk eens. De profeet voorspelt dat dit gebeuren zou. Wij hebben Hem niet geacht. Dat is dan uw beeld. U hebt Hem niet geacht doordat u het gewicht van uw schuld groter geacht hebt dan het gewicht van Zijn bloed. Maar dat bloed is genoegzamer dan ooit een mens zeggen kan. Werpt u als de grootste van alle Christus-onteerders aan Zijn voeten en u zult ervaren, dat Hij de handen van Zijn Goddelijke genade over u uitstrekt

en u zult ervaren wat het is: 'Om onze overtredingen verwond'. Dan zijn er geen woorden meer, maar is er alleen nog aanbidding. Maar als u Hem zult blijven onteren door de zonde lief te hebben of eigengerechtigheden te beminnen, weet dan dat Hij Die eenmaal verwond is uit enkel liefde tot de Zijnen dan uw Rechter zal zijn. En dat Hij dan heilig wraak zal nemen aan allen

die Hem veracht en niet geacht hebben. 'Kus dan de Zoon, opdat Hij niet toorne en gij op de weg zult vergaan wanneer Zijn toorn maar een weinig zou ontbranden'. Gezegend volk, dat Hem heeft mogen kussen met de mond van het geloof en dat hier smelt en straks eeuwig mag jubelen: 'Om onze overtredingen verwond'.

Benthuizen, ds. A.B. van der Heiden

Standpunten over homofilie schuiven

Verlegen. Zo voelen ambtsdragers en gemeenteleden zich ten diepste als zij in hun kerk te maken krijgen met iemand die een homofiele geaardheid heeft. De persoon in kwestie voelt zich ook ongelukkig. En dan drukken we ons nog maar zwak uit... Een vruchtbare bodem dus voor misverstanden en ontsporingen. Terwijl het in de contacten met homofielen heel nauw luistert.

Een grote groep gemeenteleden vindt het eigenlijk overbodige luxe om na te denken over de omgang met homofielen. Ze hebben hun mening klaar: deze lieden moeten zich voegen naar de regels of... verdwijnen. Mannen en vrouwen die met hun 'anders-zijn'

worstelen, moeten zich maar beheersen, normaal doen en geen aandacht trekken. Dat dit een enorme worsteling en een grote eenzaamheid bij homofielen teweeg kan brengen, wordt helaas met een minachtend gebaar van tafel geveegd.

Homograppen

Jongeren kunnen daarbij in onverbloemde taal en harde woorden de homofiel neerzetten, uitschelden en daarmee tot wanhoop drijven. Hun isolement binnen de kerk wordt alleen maar groter. Ouderen zullen jongeren er duidelijk op moeten wijzen dat de zogenoemde homograppen echt niet kunnen. Of moeten jongeren ouderen soms wijzen op hun

De Saambinder

Kerkelijk weekblad van de Gereformeerde Gemeenten

Uitgave ten bate van de Emerituskas.

Hoofdredacteur:
ds. A. Moerkerken.

Bijdragen van medewerkers aan:
ds. A. Moerkerken, Händelstraat 1,
2901 JC Capelle aan den IJssel,
tel. 010-4472388, fax 010-4472263
e-mail: moerkerken@kliksafe.nl

Redacteur: ds. G.J. van Aalst.

Boeken ter recensie en meditaties aan:
ds. G.J. van Aalst, Molendijk 136,
3286 BK Klaaswaal
tel. 0186-576990, fax 0186-575105

Kerknieuws (m.u.v. beroepingswerk) en berichten aan:
redactie-secretaris: J.J. Verhage
Kloosplantsoen 131, 2985 SC Ridderkerk,
tel. 0180-420865, fax 0180-423583
E-mail: jj.verhage@kliksafe.nl

Aanlevertijd:
Uiterlijk **woensdag 17.00 uur** vóór
de datum van verschijning van De Saambinder in de daarop volgende week.

Opgaven kerkdiensten
en beroepingswerk aan:
Kerkelijk bureau Geref. Gemeenten,
postbus 608, 3440 AP Woerden,
tel. 0348-489900, fax 0348-483599,
e-mail: kbgg@cbgg.nl

Advertenties en familieberichten aan:
Administratie van De Saambinder:
J. Honkoop, Jan Willem Frisoehof 53,
2517 LA 's-Gravenhage,
tel. 070-3514465, fax 070-3512718,
e-mail: saambinder-adv@kliksafe.nl
Postbankno. 256686 t.n.v. de administratie
van De Saambinder.

Advertenties € 0,70 per mm.
Familieberichten € 0,40 per mm.
Deze prijzen zijn excl. 19% btw.

Advertenties dienen **uiterlijk donderdag**
in het bezit van de administratie te zijn.
Rouwadvertenties
uiterlijk maandagmorgen 9 uur.

Abonnementenadministratie
Adreswijzigingen enz. aan:
Kerkelijk bureau Geref. Gemeenten,
postbus 608, 3440 AP Woerden,
tel. 0348-489900, fax 0348-483599,
e-mail: kbgg@cbgg.nl

Betalingen abonnementsgelden:
Postbanknr. 64327 t.n.v. De Saambinder-
abbonementen te Woerden.

Abonnementsprijzen (bij vooruitbetaling):
voor Nederland: € 11,50 per halfjaar
(te betalen per 1 april en 1 oktober);
voor het buitenland:
€ 23,- per jaar + extra portkosten.
Canada \$ 110,-; USA \$ 110,-.

Correspondentie-adres
Noord-Amerika:
Mr. Clarence Bleeker
1233 Leffingwell Av, N.E.,
Grand Rapids, Michigan,
U.S.A. 49505.

*De redactie kan niet aansprakelijk
worden gesteld voor de inhoud van:
de advertenties en de (recensies van de)
aangekondigde boeken.*

verantwoordelijkheid? Wie gesprekken over het onderwerp 'homofilie' volgt op bijvoorbeeld verjaardagen, moet soms met schrik vaststellen dat volwassenen heel radicale ideeën koesteren die wel christelijk schijnen te klinken maar puur onchristelijk zijn. Niet zozeer de zonde van homoseksualiteit maar ook en vooral de zondaar, de homofiel, moet het dan ontgelden. Zoiets mag in de christelijke gemeente nooit geschieden! Daar moet plaats zijn voor ieder mens met zijn gaven en met zijn onvolkomenheden en zondige levensgeschiedenis, dus ook voor de homofiel. Wie iets van zijn eigen boze hart heeft gezien, heeft een ruim hart voor anderen. Of niet soms? Daarmee wordt niet - het zij voor alle duidelijkheid nogmaals gezegd - de homoseksuele praktijk als zodanig goed gepraat!

Stille strijd

Christenen die worstelen met homofiele gevoelens gaan vaak in stilte hun weg. Ze schamen zich voor hun verlangens en zijn bang dat in spontane contacten met mensen van hun eigen geslacht hun gevoelens gaan opspelen. Terwijl zo'n gemeentelid zich al eenzaam voelt in zijn anders-zijn, dringt hij zichzelf zo in een verder isolement. Dat maakt voor hem het leven nog moeilijker. Wat een strijd kan daaraan verbonden zijn. En zulke mensen, onze naasten, zijn er echt onder ons. Voor een homofiel die de strijd tegen zijn eigen vlees en begeerten voert, zijn vriendschappen binnen de christelijke gemeente zo ontzettend belangrijk. Hij moet adressen hebben waar hij terecht kan, waar hij - en we bedoelen natuurlijk ook steeds zij - zich veilig voelt en waar hij zijn hart uit kan storten. Niet omdat dit altijd direct de oplossing biedt, wel omdat mensen elkaar nodig hebben en op elkaar aangewezen zijn in hun noden, levensstrijd en zorgen. Die zorg voor elkaar schept verplichtingen voor ieder gemeentelid. Het is onbijbels en onchristelijk om een homofiel aan zijn lot over te laten.

Eerlijke worsteling

Ook het contact tussen predikant en homofiel verloopt niet altijd gemakkelijk.

Of de laatstgenoemde met zijn geheim naar de pastorie gaat, hangt in hoge mate af van verschillende factoren, o.a. van het wederzijdse vertrouwen en het feit of de predikant pastoraal is of niet.

Wanneer een dominee dat niet is, zul-

len homofielen zich schuil (blijven) houden. Staat een predikant bekend als een echte herder van (ál) zijn schapen, dan is de drempel lager.

Toch blijkt het voor een homofiel vaak nog moeilijk om er over heen te stappen. Stel je immers voor dat het gesprek niet goed verloopt, dan wordt hij afgewezen en is hij nog verder van huis. En dat heeft hij al zo vaak meegemaakt... We spreken nu steeds over een eerlijk worstelen met de geaardheid en niet over een eigentijdse brutale etalering van het anders-zijn. Dat laatste werpt van de andere zijde enorme belemmeringen op. Het 'claimen' van het accepteren van de zonde als zodanig.

We spreken nu steeds over een eerlijk worstelen met de geaardheid en niet over een eigentijdse brutale etalering van het anders-zijn.

Zondaar en zonde

Ook de predikant zal het niet gemakkelijk vinden om het eerste gesprek met een lid, dat homoseksueel is, aan te gaan. Vaak moet hij iets bij zichzelf overwinnen. Dat heeft dan meestal te maken met het onbekende; de homofiele geaardheid wordt dan als bedreigend ervaren. Wil de pastor goede begeleiding kunnen geven aan homofiele gemeenteleden, dan zal deze angst overwonnen moeten worden. Zolang ze bestaat, is er een drempel voor een goed open contact. Dat laatste is essentieel omdat - zoals hierboven is gezegd - er een grote vrees bij homofiele bestaat om afgewezen te worden. En dan gaat het om het niet-afwijzen van onze naaste, van een medezondaar, terwijl de zonde wel moet worden afgewezen. Dat wordt wederzijds nogal eens niet goed onderscheiden. Met alle gevolgen van dien.

Praktisch

In het gesprek tussen ambtsdrager en homofiel is van belang dat de pastor en ook anderen:

- echt luistert, zodat het betrokken gemeentelid zijn levensverhaal kan vertellen. Dat betekent ook dat de pastor tussen de regels door 'leest' en niet te snel moet zijn met het interpreteren. Het gaat in het (eerste) gesprek dus om luisteren, luisteren, luisteren. Eigenlijk geldt dat

voor ieder ambtelijk gesprek, niet-waar? Steeds weer betrap ik me erop, dat we te snel zijn met spreken en te traag tot luisteren. Dus eerst goed luisteren en vervolgens eerlijk spreken vanuit de Heilige Schrift.

- zijn waardering uitsprekt dat de homofiel de moed heeft zichzelf te openbaren en zijn begrip toont dat dit een moeilijke stap was. Daarbij is het van belang dat de pastor expliciet zegt dat het gesprek valt onder het ambtsgeheim. Waardering voor de stap, begrip voor de moeiten en belofte van geheimhouding dragen er samen in belangrijke mate toe bij dat de homoseksueel het als een opluchting ervaart dat hij met zijn geheim naar de pastor ging.
- er voor oppast erg snel met pasklare antwoorden te komen. Uiteraard moet in gesprekken met homoseksuelen gewezen worden op het gebed, op de almacht van de Heere. Bij Hem is raad, bij Hem alleen: Zijn vergevende, vernieuwende en sterkende genade in Christus Jezus. Tegelijk dient er voor gewaakt te worden dat het advies "Bid maar veel!" overkomt als een antwoord waardoor het open gesprek eindigt. Het is zeker waar dat het gebed een krachtig wapen is, maar de homofiel moet niet de idee hebben dat de pastor zich er op deze manier gemakkelijk van afmaakt. Dan voelt de homofiel, die net een barrière heeft overwonnen door met zijn verhaal naar de pastor te komen, zich weer in de steek gelaten.
- goed luistert en zo een taxatie proberen te maken van de werkelijke situatie van de homoseksueel. Hoe staat hij tegenover het andere geslacht? Kent hij werkelijk homoseksuele gevoelens of zijn het tijdelijke prikkels? Heeft hij inmiddels - al dan niet losvast - een relatie? Daarbij dient de pastor te waken voor het oproepen van zondige gedachten.
- zijn grenzen kent. Het gaat erom dat het gemeentelid dat worstelt met zijn gevoelens bij de predikant of ouderling een luisterend oor krijgt, zich daar veilig weet. Maar de pastor is geroepen pastorale hulp te geven; hij is geen psycholoog. Wanneer het gemeentelid professionele hulp nodig heeft, dan kan hij daarbij wel bemiddelen. Van wezenlijk belang is, dat gezocht wordt naar een hulpverlener die de bijbelse levensovertuiging deelt. Het is daarna belangrijk dat de pastor het pas-

torale contact aanhoudt – al is het op afstand – en eventueel, in overleg met betrokkene, contact heeft met de hulpverlener.

- er alert op is het contact met het betrokken gemeentelid blijvend te onderhouden. Juist in de voortdurende worsteling met zijn identiteit heeft de homofiel de steun van een pastor of zijn gemeentelid bijzonder nodig. Zeker in deze tijd. Daarbij dient deze er op bedacht te zijn dat er in de strijd van de homoseksueel allerlei heftig wisselende gevoelens van vertwijfeling, van opstand jegens zijn Maker, van verdriet, van toegeeflijkheid en van eenzaamheid op kunnen spelen. Het vraagt veel liefde en geduld van een pastor om mensen hierin te begeleiden. Geduld, gebed en eerlijkheid, in het licht van het Woord en de naderende eeuwigheid.

Zonde en genade

Homofilie is een realiteit in onze maatschappij. Daar valt niet aan te ontkomen. En de druk om de homoseksuele levensstijl als normaal te accepteren is groot. Bedreigend groot. Wat het eerlijke gesprek ook zo onzuiver kan maken. Dat betekent ook dat mensen die met hun gevoelens oprecht worstelen maar die willen beheersen, in onze maatschappij weinig steun krijgen. Dat ze niet toegeven, wordt buiten de eigen kring niet begrepen. En daarbinnen?

Daar komt bij dat binnen de gerefor-

meerde gezindte ook een discussie aangejaagd wordt die vooral de vraag stelt: hoe ver mag je gaan? Maar de vraag moet zijn: hoe kunnen we zo dicht mogelijk bij het gebod van God blijven? Hoe kunnen we een weg gaan, waarin de Héére wil meekomen. De weg van het onveranderlijke Woord, van zonde en genade. De weg van de waarachtige bekering tot God, waardoor zonde zonde wordt en zonde zonde blijft. Daarbij gaat het niet alleen om déze zonde. Het gaat voor ons allen om de enige troost in leven en sterven. Om de waarachtige bekering zoals Zondag 33 van ons Troostboek erover spreekt: het hartelijke leedwezen over, het haten en vlieden van alle zonden. Als in ons hart mag leven 'dat Christus Jezus in de wereld gekomen is, om de zondaren zalig te maken, van welke ik de voornaamste ben (1 Tim 1:15)', dan zullen we de houding hebben die juist en nodig is. Daar is zo'n behoefte aan in dit tijdsgewricht. Eerlijk als het gaat om de zonde; eerlijk als het gaat om de genade. En daar hebben homofielen allereerst Gods Geest en Woord, maar ook de gemeente - zowel kerkenraad als gewone leden- hard bij nodig.

Deze vijf artikelen zijn natuurlijk niet volledig, zeker niet wat het pastorale betreft, maar bedoeld als een aanzet tot bezinning.

Klaaswaal,

ds. G. J. van Aalst

werden voor de slotzitting van de synode die Deo volente op 26 en 27 maart zal worden gehouden.

In memoriam

Voor het uitspreken van het openingswoord stond de preses stil bij de ambtsdragers die sinds de opening van de synode in september vorig jaar waren heengegaan. Hij wees erop dat ook twee predikanten werden weggenomen. Op 25 oktober 2007 overleed te Zwijndrecht ds. H. Hofman in de leeftijd van 76 jaar, die de gemeenten in Nederland en Noord-Amerika meer dan vijfendertig jaar mocht dienen. Op 21 januari 2008 ging ds. A. F. Honkoop te Goes heen in de leeftijd van 86 jaar. Hij mocht ruim 54 jaar predikant zijn. Hij had een grote plaats ontvangen in de kring der gemeenten. Zo was hij zevenmaal preses van de Generale Synode. De overleden broeders mogen nu de Koning eeuwig groot maken: de God van volkomen zaligheid. Ook wees de preses op het grote verlies dat ds. Chr. van der Poel te Yerseke trof, die op de dag vóór de vervolgzitting van de synode zijn geliefde vrouw verloor. De Heere gedenke ook hem in zijn diepe rouw en in de zwakheid van het lichaam.

De hoeksteen van Sion

In het openingswoord vroeg de preses aandacht voor 1 Petrus 2 vers 6a: 'Daarom is ook vervat in de Schrift: Ziet, Ik leg in Sion een uiterste Hoeksteen, Die uitverkoren en dierbaar is'. De apostel spreekt in het verband over nieuwgeboren kinderkens en levende stenen. Het gaat over de levende kerk. Die wordt gebouwd op Christus, de Fundamensteen, de uiterste Hoeksteen, Die het gebouw draagt. Dat is in de Schrift vervat. Jesaja 28:16 en Psalm 118 maken dat duidelijk. Alles buiten Christus is zand, dat wegspoelt in Gods gericht. Petrus haalt de profetie uit het Oude Testament aan: 'Ziet, Ik leg in Sion een uiterste Hoeksteen'. Dat heeft de Heere reeds gedaan in de stilte van de eeuwige Vrederaad. Dat deed Hij ook in de tijd. De Heere Jezus, Gods eniggeboren Zoon, ging als Borg de weg van de kribbe naar het kruis. Aan het kruis heeft Hij uitgeroepen: 'Het is volbracht'. De Vader heeft het verzoenend werk van de Zoon goedgekeurd en aanvaard. Daarom heeft Hij Christus opgewekt uit de doden. Nu worden Gods kinderen als levende stenen gebouwd op deze geheel enige Hoeksteen. Dat is het werk van de Heilige

Momentopnamen uit de vervolgzitting van de Generale Synode 2007

Op woensdag 30 en donderdag 31 januari 2008 kwam de Generale Synode in de kerk van de Gereformeerde Gemeente te Utrecht bijeen in een vervolgzitting.

De eerste zitting van de synode vond plaats op 12 en 13 september 2007. Tijdens deze eerste vergadering werden verschillende commissies benoemd, die na de zitting bepaalde taken moesten behartigen en daarover rapport moesten uithangen. Dit resulteerde begin januari opnieuw in een enveloppe met een forse stapel stukken.

Er was leesstof te over. Het herinnerde de synodeleden aan een eerdere verzuchting van de preses, ds. J.J. van Ekeveld. Hij constateerde toen dat er nog nooit zoveel papier op de synodetafel was terechtgekomen als deze keer. Daarom deed het moderamen op 18 januari een schriftelijk voorstel aan de leden van de synode voor de vergaderorde. Dit voorstel maakte ondermeer duidelijk welke agenda-punten en nieuwe stukken op de vervolgzitting aandacht zouden krijgen. Tegelijkertijd werd daarmee aangegeven welke onderwerpen gereserveerd

Geest. Die Geest ontdekt gevallen mensen aan hun zonde en schuld. Die Geest maakt plaats voor Christus. Hij werkt het geloof waardoor we afzien van alles van geen Jezus is. Het is die Geest, Die zondaren leert om neer te zinken op deze Hoeksteen. Dan wordt een vrede gesmaakt die alle verstand te boven gaat. Hij is uitverkoren. De Vader heeft Hem van eeuwigheid verkoren. Hij is dierbaar. Daarom leren Gods kinderen belijden wat vers zeven zegt: 'U dan, die gelooft, is Hij dierbaar'. Het woord dierbaar wordt in veel vertalingen weergegeven met kostbaar. Dat is niet onjuist. Toch zouden we het woord dierbaar niet graag missen. Daarin komt ook de liefde tot uitdrukking! Hij is immers het Fundament van de levende kerk!

De samenhang met de zichtbare kerk

De levende kerk kan de zichtbare kerk niet missen. Daar is de werkplaats van de Heilige Geest. Een synodale vergadering heeft betrekking op de kerk naar haar zichtbare zijde. De Heere wil dat alles in Zijn kerk met orde zal geschieden. Als we echter niet meer hebben dan de zichtbare kerk, zijn we onnoemelijk arm. Het gaat om de zo persoonlijke vraag: zijn we reeds als levende stenen gebouwd op de uiterste Hoeksteen? In ons zelf is geen grond meer over om op te kunnen staan voor God. Onze ziel kan nergens anders in rusten dan in Hem, 'Die uitverkoren en dierbaar is'.

De preses besloot het openingswoord met te beklemtonen hoe zeer we de bediening uit Christus, de ontmoeting met Hem, nodig hebben. De Heere moge ons dat geven. Dan zullen we iets van Zijn beeld mogen vertonen. Dan zullen iets van Zijn geur mogen verspreiden. Wie bij een vuur heeft gestaan, draagt de geur van dat vuur mee. De Heere geve ons om dicht bij de Heere te mogen verkeren. Dan zullen we ook Zijn geur mogen verspreiden. Dan zal de een de ander uitnemender achten dan zichzelf. Hoe bemoedigend is deze tekst ook bij het voorzetten van de werkzaamheden van de synode: 'Ziet, Ik leg in Sion een uiterste Hoeksteen'. Niet het kleine 'ik' van u en mij, maar die grote Ik is het Fundament. Daar ligt de vastheid en de hoop van de kerk van Christus.

Enkele aandachtspunten

Na het openingswoord kregen eerst enkele vaste agendapunten en enkele

huishoudelijke zaken aandacht. Bij het appel nominaal, de vaststelling van de aanwezigheid van de afgevaardigden, bleek dat ouderling, L.J. Goud te Yerseke, over wiens gezondheid zorgen zijn, werd vervangen door ouderling J.A. Kardux te Herkingen. Er was ook een woord van hartelijk welkom voor ds. P. van Ruitenburg, die opnieuw de zustergemeenten in de Verenigde Staten en Canada vertegenwoordigde. De ingekomen stukken kregen aandacht. Het voorstel van het moderamen voor de vergaderorde werd aanvaard. De preses gaf aan, dat men zich ten doel stelde om op deze twee zittingsdagen zo veel mogelijk rapporten en verslagen uit het rapportenboek af te handelen en een aantal nieuwe stukken te bespreken. Ds. L. Blok werd als docent tot adviseur van de synode benoemd. De preses deelde mede dat ds. A. Moerkerken om gezondheidsredenen niet aanwezig kon zijn. Hij sprak namens de synode zijn medeleven uit.

De levende kerk kan de zichtbare kerk niet missen. Daar is de werkplaats van de Heilige Geest.

Financiële notities en adviezen

De synode gaf nu eerst aandacht aan het Rapport van de Financiële Commissie, samengesteld uit deskundige afgevaardigden uit de synode. Deze commissie had onder leiding van ds. W. Harinck vijf keer vergaderd met een viertal deskundige afgevaardigden. De afgevaardigden waren in de gelegenheid gesteld om vragen te

stellen over het financiële beleid en de financiële jaarstukken van de deputaatschappen. Die vragen werden in een gedegen rapport beantwoord. Tevens gaf de commissie bij elk deputaatschap een oordeel over de vraag in hoeverre het beleid in overeenstemming was met het door de synode aan het betreffende deputaatschap versterkte mandaat.

Op deze zitting kwamen die gedeelten van het rapport aan de orde die betrekking hadden op de reeds in september 2007 besproken rapporten van deputaatschappen. Er was veel waardering voor het werk van deze commissie, die er in belangrijke mate ertoe bijdraagt dat de synode niet teveel tijd behoeft te investeren in de bespreking van de financiën. De synode ging in het algemeen ook met de aanbevelingen akkoord. Wel gaf ds. W. Silfhout (Capelle aan den IJssel) aan dat hij moeite had met het advies, dat een aantal deputaatschappen voortaan in hun rapportage aan de Generale Synode een begroting dienden op te nemen van de te verwachten baten en lasten voor de eerstkomende drie jaar. Hij zag liever dat men bijzondere kosten tijdig zou melden bij de quaestor van de Generale Synode, ouderling G. de Boef te Poederloijen. Deze viel ds. Silfhout hierin bij. Hij stelde voor het woord begroting te vervangen door een raming. De synode sloot zich daarbij aan. Er valt immers gemakkelijk een raming te maken op basis van de reeds gedane uitgaven. De behandeling van de financiële notities en adviezen kon even na de koffiepauze van die morgen worden afgerond.

(wordt vervolgd)

Boskoop, ds. M. Golverdingen

VAN ZEE TOT ZEE

2

“Spreken ze daar nog Nederlands?”

In een eerste artikel hebben we stilgestaan bij de vraag of er in de Verenigde Staten van Amerika nog Nederlands wordt gesproken binnen onze gemeenten. Het antwoord was ontkennend. Er is in Amerika bijna niemand meer die het Nederlands nog

beheerst. Het grootste deel van onze kerkgangers aldaar zou geen tien woorden in het Nederlands kunnen noemen. In dit tweede artikel gaan we in op de vraag hoe de situatie in Canada is. “Spreken ze daar nog Nederlands?”

Canada

In Canada ligt het duidelijk anders dan in Amerika. Reeds lang vóór de Eerste Wereldoorlog hadden veel Nederlanders zich gevestigd in de Verenigde Staten. Pas na afloop van de Tweede Wereldoorlog kwam de emigratie vanuit Nederland naar Canada echt op gang. Maar toen ging het dan ook hard! Vooral in het begin van de jaren vijftig zagen velen geen toekomst meer in het na-oorlogse Nederland en staken duizenden de grenzen over. Op deze wijze zijn ook honderden leden van de Gereformeerde Gemeenten neergestreken in Canada. Sommigen trokken naar de provincie Ontario, waar goede landbouwgronden beschikbaar waren en het leven niet zo leek te verschillen van dat in Nederland. Anderen richtten hun blik op de weidse, hoogelagen prairies van Alberta, waar men als landarbeider meteen aan het werk kon in de suikerbieten, daarbij de droogte van de warme zomers en de extreme kou van de lange winters trotserend. Na verloop van tijd lukte het meerderen van deze "Albertans" om met het zuurverdiende geld een eigen boerderij te beginnen. Anderen trokken verder westwaarts en vestigden zich in het mooie British Columbia met zijn indrukwekkende bergtoppen, zijn zachtere zeeklimaat en zijn ideale condities voor melkveehouderijen en tuinbouw. Nog steeds komen er in Canada immigranten aan vanuit heel de wereld, maar de meerderheid is tegenwoordig afkomstig uit Aziatische landen zoals China. Ook vanuit onze Nederlandse gemeenten komen er af en toe nieuwelingen bij, vooral in Ontario, maar het gaat toch niet meer om aantallen zoals bekend uit de jaren vijftig. Inmiddels zijn de Canadese gemeenten – met name door een opmerkelijk hoog geboortecijfer – hard gegroeid. Ongeveer twee derde van de leden van de Netherlands Reformed Congregations in Noord Amerika woont nu in Canada. Opmerkelijk is ook dat de Canadese gemeenten, veel eerder dan hun zustergemeenten in Amerika, zijn overgestapt op het Engels. In een aantal gevallen ging dat niet zonder slag of stoot, maar het proces ging – achteraf gezien – opvallend snel. Veel ouders en ouderen zagen in dat het belangrijker was de oude waarheid te behouden dan de taal van het oude vaderland te koesteren. Middelijkerwijs heeft dat ertoe bijgedragen dat de jongere generatie in het algemeen voor de kerk werd behouden.

Wel is het zo dat je in Canada in veel gemeenten nog met het Hollands terecht kunt. Er zijn nog steeds pioniers uit de beginjaren vijftig in leven, al vormen zij een uitstervende generatie. De kinderen van deze grootouders, die inmiddels zelf een jaar of vijftig oud zijn, hebben het Nederlands meestal nog niet verleerd. Met hun kinderen (en kleinkinderen) is het echter anders gesteld. Zij zijn echt Canadees sprekende jongeren, zij het soms met een ietwat Nederlandse mentaliteit. De meesten van hen kunnen onmogelijk een Nederlandse kerkdienst volgen. Hun ouders doen intussen vaak veel moeite om hun kinderen wat Nederlands bij te brengen, al is het alleen maar om het contact met opa's en oma's (woonachtig in Canada of Nederland) open te houden.

De Nederlandse kerkdiensten worden voornamelijk door ouderen bezocht alsmede door een klein aantal jonge gezinnen. De belangstellenden komen niet alleen uit Lethbridge, maar ook uit de omliggende gemeenten.

Alberta

De provincie Alberta is hierboven al genoemd. In deze provincie van prairies, maar ook van Rocky Mountains, bossen en olierijke zandgronden, bevinden zich drie van onze gemeenten: Fort Macleod (met een afdeling in de grote stad Calgary), Lethbridge en Picture Butte.

Fort Macleod is de op één na oudste van de drie. De meeste leden van deze gemeente beheersen het Nederlands niet meer. In de twee andere gemeenten kun je bij mensen van middelbare en hogere leeftijd doorgaans nog aardig met de "oude moedertaal" terecht. Er is zelfs een soort mengelmoesje van Nederlands en Engels ontstaan, het zogenaamde Yankee-Dutch. Het Engels wordt af en toe doorvlochten met Nederlandse uitdrukkingen en wordt dikwijls met een Zeeuws of Gelders accent uitgesproken. Anderzijds wordt ook het Nederlands soms behoorlijk toegetakeld. Een Canadese Nederlander kan bijvoorbeeld zeggen: "Ik lijk hem niet" (een combinatie van "I don't like

him" en "Ik mag hem niet"). Een vrouw kan ook met een blij gezicht vertellen dat een zuster "achter haar tante kijkt" (een letterlijke terugvertaling van het Engelse "looks after her aunt", anders gezegd: de zuster "zorgt voor haar tante"). Helemaal aardig is het wanneer je iemand hoort zeggen: "Ik lijk te drijven vóór de kerk en mijn vrouw lijkt te drijven achter de kerk". Natuurlijk bedoelt de beste man te zeggen dat hij graag rijdt op weg naar de kerk en dat zijn vrouw het stuur overneemt op de terugweg; hij zegt het alleen wat ongelukkig ten gevolge van het Engels dat in z'n hoofd zit.

Worden er nog Nederlandse kerkdiensten in Canada gehouden? Ja, in verschillende gemeenten vindt dat nog plaats. Meestal gaat het dan niet om een Nederlandse dienst in plaats van een Engelse dienst, maar om een Nederlandse dienst naast de bestaande Engelse diensten. Een voorbeeld daarvan is Lethbridge, de gemeente waar ik sinds juni 2004 mag dienen. Alle gewone kerkdiensten op zon- en feestdagen worden in het Engels gehouden. Zouden we dat niet doen, dan zouden we daarmee onze jonge mensen en veel volwassenen uitsluiten. Daarnaast wordt er echter ook tweemaal per maand in het Nederlands gepreekt: eens per maand op zondagmiddag (dus een derde dienst) en eens per maand op donderdagavond. Als ik mijn vrije zondag elders doorbreng, wordt er bovendien in de morgen niet alleen een Engelse preek gelezen in de kerkzaal, maar ook een Nederlandse preek in de "basement" (kelder) van de kerk. Boven zitten dan ongeveer 700 mensen, beneden een kleine 100. Ten slotte is er eens per maand op woensdag een bejaardenmorgen, waar ik in het Nederlands een meditatie houd (bijvoorbeeld over ouderen in Gods Woord of over het leven van Jozef).

De Nederlandse kerkdiensten worden voornamelijk door ouderen bezocht alsmede door een klein aantal jonge gezinnen. De belangstellenden komen niet alleen uit Lethbridge, maar ook uit de omliggende gemeenten. Hebben deze mensen een Nederlandstalige dienst echt nodig? Strikt genomen niet. De meesten kunnen het Engels goed verstaan. Daar staan echter drie dingen tegenover. In de eerste plaats zie je bij verschillende ouderen dat ze het Engels vergeten en steeds meer beginnen terug te vallen op de taal van hun jeugd, het Hollands. In de tweede plaats komen er nog steeds nieuwe immigranten bij in

Canada. Uiteraard zijn ze niet zomaar hun Nederlands kwijt en tegelijk zorgen ze ervoor dat ook oudere immigranten voortdurend bij de (Nederlandse) les blijven.

De tale Kanaäns

Dan is er nog een derde reden. Hoe je het ook wendt of keert, een Hollandse kerkdienst met de vertrouwde psalmen heeft toch iets eigens, vooral als je daarbij bent opgevoed. Dat ervaart niet alleen de luisteraar, maar ook de prediker die uit Nederland afkomstig is en diep in z'n hart toch een beetje Nederlander blijft. In ieder geval preek ik zelf graag van tijd tot tijd in de taal die moeder mij als kind bijbracht en waarin het Woord soms diepe indrukken achterliet. Er zijn zaken van het geestelijke leven die zo kernachtig in het Nederlands worden vertolkt.

Betekent dit dat je diezelfde zaken niet in het Engels kunt zeggen? Ik zou dat niet graag durven beweren. Wie thuis is – om maar iets te noemen – in de geschriften van Philpot kan onmogelijk volhouden dat bevindelijke zaken alleen maar in het Nederlands kunnen worden uitgedrukt. Het heeft me weleens gertoffen dat, als de Heere opening geeft op de preekstoel,

je de dingen net zo goed in het Engels als in het Nederlands kunt zeggen. En komt het daar niet op aan, dat de Heere overkomt, zowel op de preekstoel als eronder? Uiteindelijk spreekt de Kerk van alle tijden en plaatsen één en dezelfde taal: de taal van de Schrift, de taal van zonde en genade, de taal van het hart dat door Gods Geest is aangeraakt en van het verstand dat door de hemel wordt verlicht; kortom, de tale Kanaäns.

Kennen wij die taal? Als wij door wederbarende genade die taal mogen leren, vloeien de harten ineen en vallen de grenzen weg. Dan zijn we niet in de eerste plaats Hollander, Amerikaan, Canadees of wat dan ook. Dan worden we pelgrims hier beneden en zijn we burgers van een beter vaderland.

Zeker, hier blijven we worstelen met de gevolgen van de torenbouw van Babel en – erger nog – van onze diepe val in Adam. Maar eenmaal komt de Kerk thuis en mag ze God en het Lam aanbidden met een nieuw lied. Daar zal geen taalverwarring meer zijn. Daar zal ook geen zonde en ongeloof meer zijn. Daar zal God zijn alles en in allen.

Lethbridge (Canada), ds. C. Sonneveld

blasfemieartikel in de wet maar op te heffen.

Hoewel Dekker het eens was met de analyse van prof. Hoek, die het lasteren van God vergeleek met het lasteren van een eigen kind, toch leidde het hem niet tot de conclusie dat spotten met God verboden zou moeten worden. "Christus was een spot toen Hij aan het kruis hing. God draait alles om. Hij heeft de wijsheid tot dwaasheid gemaakt en Hij heeft de macht tot zwakheid gemaakt in het kruis van Christus. God spot met deze wereld en Hij spot in de kruisiging met Zichzelf."

We weten dat het wetsartikel dat godslastering strafbaar stelt in de praktijk helaas niet zo veel voorstelt. Als bovendien theologen de vrijheid van meningsuiting zo'n groot goed vinden dat zelfs godslastering moet worden toegestaan, dan zal in deze gesecculariseerde samenleving de roep om het artikel uit de wet te verwijderen alleen maar toenemen. Pogingen in het verleden hebben dat niet kunnen bewerkstelligen, maar dat zou wel eens anders kunnen worden.

Een verkeerd Godsbeeld?

Waarom worden mensen boos als God bespot wordt? Is dat omdat zij een verkeerd Godsbeeld hebben? Een beeld van God als een driftige God, Die als Hij bespot wordt in drift ontsteekt en Zijn toorn doet blijken? Mensen kunnen inderdaad een verkeerd Godsbeeld hebben. Als we de eigenschappen van God uit elkaar gaan halen en gaan isoleren, kunnen we een verkeerd Godsbeeld krijgen. Als we God uitsluitend zien als een barmhartige en liefdevolle God zonder Zijn rechtvaardigheid daarbij te betrekken, krijgen we het beeld van een God Die de zonde wel door de vingers zal zien. Hij is immers barmhartig.

Ook het tegenovergestelde kan het geval zijn. Als we als kind zijn opgevoed met het beeld van God, Die zonder mededogen de zonde bezoekt en de dreiging van Gods straf op de zonde als opvoedkundige maatregel is gebruikt, kan de gedachte vastvatten dat God uitsluitend gerechtigheid en wraak oefent. De notie dat Hij juist in een weg van recht en gerechtigheid Zijn genade en barmhartigheid wil bewijzen in Christus kan dan geheel uit het oog worden verloren. Dan zou het inderdaad kunnen gebeuren dat mensen boos worden omdat God wordt bespot.

COMMENTAAR

God kan wel tegen spot

Je kunt je ogen nauwelijks geloven als je in de krant leest dat in een debat over blasfemie wordt gezegd dat als mensen boos worden omdat God bespot wordt, dit vaak te maken heeft met een verkeerd godsbeeld van die personen. God kan wel tegen spot.

Het debat over blasfemie werd gehouden naar aanleiding van het een proefschrift van M.W. Dekker over de theologie van Eberhard Jüngel. Over die theologie zal ik het verder niet hebben. Wel over de stelling die aanleiding gaf tot het debat. Die stelling luidt: "Spotten met God en Christus is toegestaan, omdat de gekruisigde Christus de Spotprent is, Die God van Zichzelf gegeven heeft." Dat zegt een

theoloog! Op dezelfde pagina van het Reformatorisch Dagblad stond een uitspraak van ene dr. Susanne Henneke: "Mijn ervaring is dat bijna niemand meer zo precies weet wat theologie eigenlijk is." Toen ik deze twee zaken op een en dezelfde pagina van het RD las dacht ik: Het zijn kennelijk de theologen zelf die niet meer zo precies weten wat theologie eigenlijk is.

De promovendus kreeg weerwoord van prof. dr. J. Hoek. Deze stelde terecht dat godslastering uit intolerantie voortkomt en bestreden moet worden. Ook prof. dr. J.F. Goud opponeerde weliswaar tegen de stelling, maar vond de vrijheid van meningsuiting een te groot goed om die te laten inperken. Hij stelde voor om het

Maar is boos worden de eerste reactie van christenen als God wordt bespot? Dan is dat dunkt mij niet de goede reactie. Christenen worden niet in de eerste plaats boos als God of Christus wordt bespot, maar ze worden verdrietig. Waarom? Omdat God door de lastering van Zijn Naam onteerd wordt. En zij kunnen het niet hebben dat de naam van Christus door het slijk wordt gehaald. Als Hij bespot wordt, Die Zichzelf gaf tot een rantsoen voor velen. Ze worden verdrietig omdat ze – als het goed is – in ware zelfkennis weten wat het is om God te bespotten. Gods kinderen leren zichzelf immers kennen als overtreders van al Gods geboden. Ook aan die zonde hebben zij zich schuldig gemaakt. Al zou het alleen al zijn in het in hun eertijds niet willen luisteren naar de welmenende nodiging van het Evangelie en naar de ernstige oproep tot bekering. Want ook daarmee lasteren we Gods Heilige Naam. Onze vaders hebben beleden en wij doen dat met hen met de woorden van de Heidelbergse Catechismus dat er geen groter zonde is, noch die God meer vertoort dan de lastering van Zijn Naam. Hij heeft bevolen die met de dood te straffen. Want als we de Naam van God aantasten, tasten we het Wezen van God aan. Dan tasten we God Zelf aan.

Als we Zondag 36 lezen dan zien we daar dat de Heidelberger het lasteren van Gods Naam als het grofste misbruik noemt. Deze lastering heeft immers de opzettelijke bedoeling de heiligheden des Heeren, die in Zijn Naam geopenbaard zijn, te honen. Rabsaké belacht onder de muren van Jeruzalem de mogendheid van de Almachtige en scheldt Hem voor een machteloze, Die Zijn volk niet uit de hand van de vijanden kan verlossen. Goliath maakt de God van Israël in zijn overmoed tot een aanfluiting. David zegt: Ik kom tot u in de Naam van de Heere der heirscharen, de God van de slagorden van Israël, Die gij gehoond hebt. De Rabsaké's en Goliaths zijn niet uitgestorven. De wereld wil van God niet weten en neemt toch de Naam van God vaak op de lippen. Maar wat maakt ook de kerkmensen zich schuldig aan het bespotten van God als hij in nood de handen opheft naar de hemel en zegt: Is dat nu de God van de Bijbel, de God van liefde? Wat wordt God ook bespot als we bij het minste of geringste de hemel tot getuige roepen. Dat is spelen met het heilige. God laat Zich niet bespotten.

Christus tot een spot geworden

Zeggen dat Christus de Spotprent is die God van Zichzelf heeft gegeven is - ik kan het niet anders zien - blasfemie. Christus was inderdaad een spot toen Hij aan het kruis hing. Een spot en smaad van mensen. Maar geen Spotprent van God. Alsof God spot met deze wereld en in de kruisiging met Zichzelf spot. Zelfspot van God in de zin van: Wat tobben jullie mensen toch, Ik spot daarmee en met Mezelf om te laten zien dat Ik zo anders ben. Christus is tot een spot geworden. De spotters die hun mond tegen Hem hebben opgesperd als een verscheurende en brullende leeuw, zullen eenmaal hun rechtvaardige straf ontvangen, tenzij zij vergeving voor die zonden mogen ontvangen in de kruisverdienste van Christus. Want God laat Zich niet bespotten. Spotten we door zo te spreken niet met het wonder dat God, eer Hij de zonde, ook die van spotten met God en met Christus, ongestraft liet blijven, ze gestraft heeft in Zijn eigen lieve Zoon met de bittere en smadelijke dood aan het kruis?

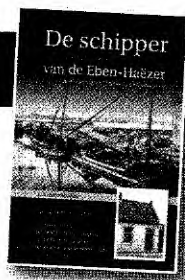
Als we Zondag 36 lezen dan zien we daar dat de Heidelberger het lasteren van Gods Naam als het grofste misbruik noemt.

Laten we ons niet geruststellen met de gedachte dat wij niet schuldig staan aan Godslastering. Als we de Heidelberger verstaan, zullen we die gedachte niet kunnen hebben, want die zegt immers dat we, zo we dit kwaad niet naar vermogen helpen weren en verbieden, medeplichtig staan aan de lastering van de Naam en eveneens het oordeel waardig zijn. We worden op straffe van Gods toorn vermaand deze zonde te stuiten. Dat geldt ook voor de overheid. Daarom moet het wetsartikel gehandhaafd blijven en moeten we er bij de overheid op blijven aandringen dat blasfemie ook daadwerkelijk wordt tegengegaan. Maar we hebben daarin allen

een dure plicht. De overheid op het publieke terrein. Iedereen op de plaats waaf God hem gesteld heeft. We kunnen ons niet geruststellen met de gedachte dat we ons niet schuldig maken aan Godslastering. Want het oordeel van God strekt zich niet alleen uit over hen die lasteren en vloeken, maar ook over hen die de Naam des Heeren niet van harte belijden. We lasteren Gods Naam ook als we die niet met vrees en eerbied gebruiken, opdat Hij van ons recht beleden, aangeropen en in al onze woorden en werken geprezen worde. Wie zal dan zijn hand in de boezem steken en hem er niet melaats uit halen? We kunnen de Naam van God zo gemakkelijk gebruiken. Soms zelfs als een stopwoord hanteren in onze gebeden. Als de Heere ons daaraan ontdekt, vinden we geen redenen om stenen naar anderen te werpen, maar dan gaat de vinger naar ons eigen hart: Gij zijt die man. Dat doet het gedrag en het spreken van anderen niet goedkeuren, maar dan ontsteken we niet in boosheid als God of Christus wordt bespot, maar snijdt het door ons hart dat die Naam, Die zo goed, zo heilig is, wordt onteerd. Groot als dit gebod tegen ons begint te toornen en we geen enkele reden meer hebben om de houding aan te nemen: "Ik dank U, dat ik niet ben als deze." Dan drijft dit gebod ons uit tot Christus, Die ontelbare smaadheden heeft geleden, opdat wij nimmermeer te schande zouden worden. Hij is als een Godslasteraar veroordeeld tot de dood aan het kruis. Hij een vloek opdat Hij ons zou zegenen. Wonder van genade voor een arme zondaar die zichzelf leert kennen als een godslasteraar, maar die door schuldbesef getroffen en verslagen leert knielen aan Zijn voeten om daar te ervaren dat milde handen vriend'lijk ogen bij Hem zijn van eeuwigheid. Ook voor godslasteraars. Zij, die roekeloos met God en godsdienst spotten zullen het gewis verderf niet ontkomen als in 't gericht door God wordt wraak genomen.

Capelle aan den IJssel, ds. W. Silfhout

BOEKENNIEUWS

J. Mastenbroek, De schipper van de Eben-Haëzer. Uitg. Tekstservice Vermeulen, Meteren. ISBN 978 90 78164 043; 128 blz.; € 17,90.

"Door God gezocht en gevonden". Zo heet het eerste hoofdstuk van een boekje over het leven van Jan Geense, beurtschipper van het vrachtscheepje de "Eben Haëzer". Dat is raak gezegd, door God gezocht en gevonden. Want vanuit zichzelf zoekt geen mens naar God, Jan Geense ook niet. Hij deed veel liever alles wat God verboden had, stropen op zondag, rondhangen in kroegen en herbergen. Als de zwijnen, zo schrijft hij later, slobberde hij het vuil van de zonde op. "Hoe vuiler, hoe lekkerder".

Maar God had meer pijlen op Zijn boog dan Geense kon vermoeden. Toen de hemel sprak dat het genoeg was en dat het "tot hiertoe en niet verder" was, toen moest het briesend paard eindelijk sneven. "Geense ging naar God vragen, omdat God naar hem zocht. Geense mocht God vinden, omdat God hem gevonden had". Toen was het gebeurd met het stropen op zondag en met het slobberen in de zonde.

Aan de hand van een nagelaten eigen levensbeschrijving, een aantal tot nu toe onbekend gebleven brieven en persoonlijke gesprekken stelde J. Mastenbroek Geenses levensverhaal samen. Het werd een verhaal dat er zijn mag. Jan Geense leefde van 1848 tot 1933. De meeste tijd woonde hij in het Zeeuwse dorp Waarde, later in Nieuw-Lekkerland. Met de "Eben Haëzer" vervoerde hij suikerbieten, gerst, peen of maïs naar Dordrecht, Rotterdam of naar "die afgodische stad" Antwerpen. Kerkelijk behoorde hij in Zeeland tot de Ledeboeriaanse gemeenten. Nadat de schellen hem van de ogen waren gevallen vond men hem meer in de kerk dan in de kroeg. Gretig kerkte hij in de Zeeuwse contreien bij ds. Pieter van Dijke en bij ds. Daniël Bakker.

In dit boek vallen vele mooie typering van Jan Geense.. Hij was iemand met haast profetische gaven die de verborgen omgang met de Heere kende. Ouderling J.B. Philibert uit Geldermalsen noemt hem in het Ten Geleide "een statelijk bevestigd christen" die zich meer

aangetrokken voelde tot mensen met "een natte bekommernis dan tot hen die een droge bekering uitleefden". Over zichzelf sprak Geense meest van tijd als over "een arme stoppel" of "een stofwurm". Dat is genoeg.

Lieren,

J. van 't Hul

Prof. G. Wisse, De rechte Godsvrucht. Uitg. De Groot Goudriaan – Kampen. ISBN 9789061 406297, 264 blz., € 19,90.

Er zullen weinig kerkelijk meelevende mensen zijn die niet van de bekende prof. G. Wisse gehoord hebben. Reeds op jonge leeftijd werkte de Heere in zijn ziel. Op 25-jarige leeftijd mocht hij in het ambt van predikant bevestigd worden. Ruim 22 jaar is Wisse predikant geweest van de Gereformeerde Kerken. Toen hij zich daar echt niet meer thuis kon voelen, sloot hij zich aan bij de Christelijke Gereformeerde Kerken. De Heere heeft hem daar tot rijke zegen willen stellen. Al

snel werd hij lector aan de Theologische School en reeds enkele jaren later werd hij er hoogleraar in de ambtelijke vakken. Veel is er van zijn hand verschenen. Wie denkt niet aan bekende boekjes als *De droefheid naar God*, *De drie ambten van Christus*, *Uit het zieleleven en vele andere geschriften*. Bijzonder bekend waren ook zijn tijdredes die hij bij allerlei gelegenheden hield. In al zijn geschriften gaat het Wisse maar om één ding: om de rechte Godsvrucht. Er is dan ook geen passende titel voor deze bundel artikelen, overdenkingen en pastorale brieven die door ds. H. van der Ham zijn samengesteld. Reeds in 1994 is dit werk verschenen en thans is het opnieuw uitgekomen. Ook hierin gaat het Wisse maar om één ding: de weg die de Heere met Zijn volk gaat, klaar uittekenen. Het laat zich verstaan dat er over de kerkmuren heen banden lagen met o.a. ds. G. van Reenen en ds. G.H. Kersten, die hartelijk verbonden waren aan de publicaties van prof. G. Wisse.

Om één citaat te geven. Prof. Wisse schrijft over dorstigen: "Dat dorsten krijgt in de ware ontdekking evenwel nog een derde element. Namelijk wie zó dorst, kan het op de duur zo niet uithouden. Er moet lafenis komen. Of het wordt sterven. Een kenmerk van alle ware ontdekking, van alle ware bekommernis en dorst is, dat men van zijn ellende af wil. Niemand kan leven van zijn honger; niemand kan gelaafd worden uit het dorsten zelf. Er moet oplossing, uitkomst, redding uit de nood komen. Er zou veel meer te noemen zijn. Dit behartigenswaardige boek bevat over het algemeen korte stukjes die niet moeilijk te lezen zijn. Neem en lees!

's-Gravenpolder,

ds. E. Hakvoort

KERKNIEUWS

■ BEROEPINGSWERK

Beroepen

Te Ermelo: ds. M. Karens te Werkendam;
Te Groningen: ds. A.B. van der Heiden te Benthuizen.

■ HERDENKING 50-JARIG BESTAAN GEMEENTE HOOFDDORP

Op 14 februari is het 75 jaar geleden dat onze gemeente werd geïnstitueerd. Ter herdenking van dit feit zal er **woensdag-**

avond 20 februari, aanvang 19.30 uur, een herdenkingsdienst worden gehouden in ons kerkgebouw, Kruislaan 52. In deze dienst hoopt ds. C. Neele voor te gaan. Na afloop van de dienst is er gelegenheid om gezamenlijk koffie te drinken in verzorgingstehuis "Horizon". Wij hopen ook veel oud-gemeenteleden te mogen ontmoeten.

Kerkenraad Geref. Gemeente Hoofddorp

■ AANGEPASTE KERKDIENT TE KAPELLE-BIEZELINGE

Op **zaterdag 23 februari** zal er in de kerk van de Geref. Gemeente te Kapelle-Biezeling een aangepaste kerkdienst voor mensen met een verstandelijke handicap worden gehouden. In deze dienst, die om 15,00 uur begint, hoopt ds. C.J. Meeuse voor te gaan. Hij wenst te spreken over "In Gethsémané" n.a.v. Johannes 18:1 t/m 13. Iedereen, wel of niet gehandicapt, is van harte welkom.

■ HERDENKING 50-JARIG BESTAAN GEMEENTE TERNEUZEN

Op 9 april 2007 was het 50 jaar geleden dat onze gemeente werd geïnstitueerd. Dit feit willen we op **zaterdag 1 maart**, aanvang 14.00 uur, herdenken, tegelijk met een drietal ambtsjubilea. Hierbij nodigen wij alle (oud-)leden, doopleden en belangstellenden uit voor een bijeenkomst in de kerk van onze gemeente, die om 14.00 uur begint. Op deze middag zal

ds. C. Harinck spreken over verleden, heden en toekomst van de gemeente. Ds. M.J. van Gelder zal over de invulling, nu en in de toekomst, van de verschillende ambten spreken. Hierna zal er gelegenheid zijn voor ontmoeting.

's Avonds zal in een jongerenbijeenkomst ds. C.G. Vreugdenhil spreken over de jeugd en de toekomst en in gesprek gaan met de jongeren. Aanvang: 19.30 uur. Ook jongeren van buiten onze gemeente zijn hartelijk welkom.

Kerkenraad Geref. Gemeente Terneuzen

■ MUTATIE KERKELIJK JAARBOEK 2007

Pag. 290, **gemeente TERWOLDE-DE VECHT**.

De nieuwe scriba van de diaconie is: D. Beekman, Veluwsedijk 30, 8171 LA Vaassen, tel. 0571-29 15 92

sten is er voor ouders, mensen met een beperking en andere verwanten gelegenheid voor ontmoeting en het uitwisselen van ervaringen. Contactgroepen zijn bedoeld voor leden van Helpende Handen. Ook leden van Op weg met de ander zijn van harte welkom.

Bent u nog geen lid, maar heeft u wel belangstelling? Neem dan contact met ons op!

Zaterdag 29 maart houdt de *contactgroep lichamelijk gehandicapten regio Zuidwest* haar bijeenkomst in Middelburg-Zuid. Ds. G. van Manen hoopt te spreken.

Eveneens **zaterdag 29 maart** organiseert de *contactgroep voor mensen met een lichamelijke handicap in Centraal-Nederland* haar voorjaarsbijeenkomst in Nunspeet. Jongeren en ouderen zijn van harte welkom om met elkaar te spreken over het leven met een lichamelijke beperking.

Zaterdag 29 maart en zaterdag 5 april worden resp. in Capelle aan den IJssel en Apeldoorn de jaarlijkse ouderbijeenkomsten van de *Contactgroep SBO/PRO* gehouden. We denken met elkaar na over het thema: *Ons kind in de kerkelijke gemeente*. J. Haazebroek uit Rijssen en W. Visser uit Nunspeet hopen ieder tijdens een van de bijeenkomsten te spreken.

Zaterdag 12 april is er in Benthuisen een bijeenkomst van de *contactgroep rond het syndroom van Turner*. Het thema is: *Verwerking en acceptatie*. Er is veel ruimte voor het uitwisselen van ervaringen.

Zaterdag 19 april is er in Houten een bijeenkomst van de *contactgroep Down syndroom*. Het thema is: *Als je kind de koffers pakt... Over logeren en wonen voor kinderen met Down syndroom*.

Donderdagochtend 24 april wordt in Moerkapelle een bijeenkomst georganiseerd voor *partners van mensen met autisme*. Familie Eshuis, ervaringsdeskundige, hoopt een inleiding te houden.

Zaterdag 28 juni 2008 wordt er in Woerden voor het eerst een bijeenkomst georganiseerd voor -18-jongeren met een lichamelijke beperking (en eventueel hun ouders). Ontmoeting en kennisgeving staan centraal.

Voor meer informatie kunt u bellen naar het landelijk bureau van Helpende Handen: 0348-48 99 70. E-mailen kan ook: info@helpendehanden.nl. U kunt ook onze website bezoeken: www.helpendehanden.nl

■ BONDS DAG ZANGVERENIGINGEN

Op 24 mei hoopt de Bond van Zangver-

BERICHTEN

■ ZENDINGSAVOND IN ZWIJNDRECHT

Op **donderdag 21 februari** wordt een gemeenteavond belegd in de kerkzaal van de Geref. Gemeente te Zwijndrecht, Burg. Jansenlaan 37. Evangelist P.C. van Olst zal dan een en ander vertellen over zijn werk en leven in Ecuador, hetgeen hij zal ondersteunen met een beamerpresentatie. Tevens zal een aantal jongeren, die als vrijwilligers in Ecuador hebben gewerkt, drie workshops presenteren, die als thema dragen: armoede - cultuur - en zendingskerk.

Deze afwisselende en leerzame zendingavond zal worden afgesloten door ds. J. Veenendaal. Aanvang: 20.00 uur, einde: ongeveer 22.00 uur.

■ BIJENKOMST LEIDINGGEVEN- DEN -16 DISTRICT ZUID

In onze tijd worden orde en gezag op allerlei terrein ondermijnd. We denken dan aan de samenleving in het algemeen, aan schoolprotesten, maar ook aan de verenigingsavonden van de jeugdverenigingen waarop dit onderwerp actueel is geworden. Daarom hoopt mevr. G.M. de Regt van de jeugd-

bond op **dinsdag 19 februari** in ons midden te zijn om het onderwerp "Orde en gezag" te behandelen. Hierover willen we samen met u, als leidinggevend, van gedachten wisselen en u handvatten aanreiken. U bent vanaf 19.15 uur van harte welkom in één van de zalen van de Elimkerk te 's-Gravenpolder, Langeweg 61. Aanvang: 19.30 uur.

■ DISTRICTSAVOND IN WESTZAAN

Op **vrijdag 22 februari** zal er in het kerkgebouw van de Geref. Gemeente te Westzaan, J.J. Allanstraat 463, een districtsavond worden gehouden. Op deze avond hoopt dhr. S.M. de Bruin een inleiding te houden over: "Moderne media". Aanvang: 19.45 uur.

HELPE
HANDEN

■ CONTACTGROEPEN HELPEDE HANDEN

Helpende Handen organiseert dit voorjaar weer verschillende contactgroepbijeenkomsten. Tijdens deze bijeenkom-

enigingen van de Gereformeerde Gemeenten haar 5-jaarlijkse bondsdag te houden in de Doelen te Rotterdam. Er zijn 12 koorgroepen gevormd, waarvan er 6 's morgens en 6 's middags zullen zingen. Er is nog een beperkt aantal toegangskaarten beschikbaar. Als u één van beide dagdelen wilt bijwonen kunt u bij het centraal adres van de BZGG nog tot uiterlijk 1 maart een toegangskaart bestellen. Deze kaart kost € 3,- per dagdeel voor volwassenen en € 1,- voor kinderen t/m 12 jaar.

Het morgengedeelte begint om 9.30 uur, het middagedeelte om 13.30 uur.

Het centraal adres van de BZGG is: mevr. A. van Rijswijk-Hak, Molensingel 2, 3043 KA Rotterdam, tel. 010-437 20 93, e-mail: centraaladresbzgg@klikSAFE.nl.

■ KENIA VLUCHT VOOR GEWELD

Hevige onlusten en extreem geweld teisteren het Oost-Afrikaanse land Kenia. Door dit geweld zijn reeds vele honderden doden gevallen en meer dan 250.000 mensen op de vlucht geslagen. Bijzondere Noden wil hulp bieden en doet een beroep op uw vrijgevigheid.

De uitslagen van de verkiezingen in Kenia hebben op 30 december vorig jaar tot een enorme geweldsexplosie geleid. De zittende president Kivuitu heeft bekend gemaakt dat hij de verkiezingen heeft gewonnen. Zijn belangrijkste rivaal Kibaki verdenkt de huidige president van fraude bij het tellen van de stemmen. Het gevolg is hevig geweld tussen de aanhangers van deze beide leiders, die tot verschillende etnische groepen behoren. Door dit geweld zijn reeds vele honderden doden gevallen en meer dan 250.000 mensen op de vlucht geslagen. Deze vluchtelingen, waaronder vele oude mensen en jonge kinderen zoeken naar een veilige schuilplaats. Ze worden ondergebracht op verschillende plaatsen waar kampen ingericht worden. De omstandigheden zijn slecht en doordat er gebrek is aan alles, verergert de situatie voor deze vluchtelingen met de dag. Daarbij blijft het geweld voortduren en neemt de stroom vluchtelingen nog dagelijks toe.

Bijzondere Noden wil hulp bieden in deze situatie. Het deputaatschap heeft € 25.000,- toegezegd aan de Amerikaanse hulporganisatie World Relief. Deze organisatie is daar ter plaatse en organiseert via plaatselijke kerken allerlei acties om directe hulp te verlenen. Het gaat daarbij onder andere om het bieden van hulp in de ergste nood van voedsel, onderdak en medische zorg.

Tevens worden via de kerken programma's opgezet om de onderlinge etnische problemen bespreekbaar te maken.

Daarom doen we weer een beroep op uw vrijgevigheid en vragen om een gift voor de hulpverlening aan deze vluchtelingen. Uw gift kunt u over maken op giro 307447 t.n.v. Dep. Hulpverl. in Bijz. Noden te Woerden.

L. van der Maas, algemeen secretaris.

■ VOORJAARSVERGADERING FEBE IN VEENENDAAL

Op **donderdag 21 februari** hoopt de vereniging voor werkers in de gezondheidszorg "Febe" een vergadering te houden in de Adventkerk van de Geref. Gemeente te Veenendaal, Vijftien Morgen 51. Prof. dr. ir. H. Jochemsen hoopt op deze avond de ethische kant van genetische manipulatie en prenatale scree-

ning te belichten. Aanvang: 19.45 uur. Ontvangst: vanaf 19.15 uur. Ieder die werkzaam is in de verpleging of de verzorging wordt van harte uitgenodigd, waarbij contact met collega's uit eigen gezindte een grote plaats inneemt. Ook alle andere belangstellenden zijn van harte welkom.

Voor alle in dit nummer genoemde toekomstige data geldt:

Indien de Heere wil en wij leven.

KERKDIENSTEN

■ ZONDAG 17 FEBRUARI 2008

Aagtekerke 8.45 en 14.30 uur leesdienst; Aalburg 14.30 uur ds. Melis; Aalst 9.00 en 14.30 uur stud. Van Rijswijk; Alblasterdam 9.30 en 16.30 uur ds. B. van der Heiden; Alphen a/d Rijn 15.30 uur stud. Labe; Amersfoort 9.30 en 16.30 uur ds. Visscher; Amsterdam-Noord 10.00 (H.A.) en 15.30 uur ds. Pater; Apeldoorn 16.00 uur ds. Meeuse; Arnhem 18.30 uur ds. Meeuse; Barendrecht 10.00 en 16.30 uur ds. Terlouw; Barneveld 9.30 en 19.00 uur leesdienst; Beekbergen 19.00 uur ds. Schot; Benthuizen 9.30 en 18.00 uur leesdienst; Berkenwoude 10.00 uur ds. Paul; Bodegraven 10.00 en 18.30 uur ds. C. Harinck; Borssele 9.30, 14.00 en 18.00 uur ds. Hogchem; Boskoop 9.30 en 16.30 uur ds. Golverdingen; Breda 14.30 uur ds. Brugge; Capelle a/d IJssel-Middelwatering 10.00 en 16.30 uur ds. Silfhout; De Valk-Wekerom 9.30 en 19.00 uur ds. Van Boven; Delft 18.00 uur stud. Labe; Dirksland 10.00 en 18.00 uur ds. Schipper; Dordrecht 10.00 en 17.00 uur ds. Brugge; Elspeet 10.00 (H.A.) en 18.30 uur ds. Beens; Emmeloord 18.30 uur ds. Tanis; Enkhuizen 10.00 (H.A.) en 16.00 uur ds. Heijkamp; Ermelo 9.30 uur ds. Meeuse en 19.00 uur ds. Van Belzen; Goes 9.30, 14.00 en 18.00 uur leesdienst; Gorinchem 10.00 en 16.00 uur ds. L. Blok; Gouda 9.30 en 16.30 uur ds. Clements; 's-Gravenhage 10.00 en 16.30 uur ds. Driessen; 's-Gravenpolder 9.30 en 18.00 uur ds. Hak-

voort en 14.00 uur leesdienst; Groningen 10.00 en 16.00 uur ds. Van der Net; Haamstede 10.00 en 18.30 uur ds. Van Dijk; Haarlem 18.45 uur ds. Kattenberg; Hardinxveld-Giessendam 9.30 en 18.00 uur ds. W.J. Karel; Hellevoetsluis 19.00 uur ds. Terlouw; Hendrik-Ido-Ambacht 10.00 en 16.30 uur ds. Joosse; Herkingen 10.00 en 18.00 uur ds. P. Blok; Hilversum 19.00 uur ds. A.B. van der Heiden; Hoogvliet 16.00 uur ds. Zippro; Houten 11.00 en 17.00 uur leesdienst; Kampen 9.30 en 15.00 uur ds. Tanis; Kamperland 16.00 uur ds. Baan; Kapelle-Biezeling 9.30, 14.00 en 18.00 uur leesdienst; Klaaswaal 9.30 en 18.00 uur ds. Van Aalst; Kootwijkerbroek 10.00 en 19.00 uur leesdienst; Kortgene 14.00 uur ds. Baan; Krabbendijke 9.30 en 18.00 uur ds. Boogaard; Krimpen a/d IJssel 9.30 en 16.30 uur ds. P. Mulder; Kruiningen 9.30, 14.00 en 18.00 uur ds. Hoogerland; Leerdam 18.30 uur ds. Pater; Leiderdorp 18.30 uur ds. Neele; Lelystad 9.30 en 16.00 uur ds. Kattenberg; Lisse 10.00 en 16.00 uur ds. Neele; Marknesse 9.30 (H.A.) en 14.30 uur ds. Bakker; Meliskerke (in Ger. Gem. Aagtekerke) 11.00 en 19.00 uur leesdienst; Middelburg-Centrum 9.30 en 18.30 uur ds. De Heer en 14.00 uur leesdienst; Middelburg-Zuid 9.30 en 18.30 uur ds. Van Gelder en 14.00 uur leesdienst; Middelharnis 9.30 en 18.00 uur ds. Van Manen; Mijdrecht 15.30 uur ds. Verweij; Moerkapelle 9.30 (H.A.) en 18.30 uur (doventolk)

ds. Zippro; Nieuw Beijerland 9.30 en 18.30 uur ds. Vermeij; Nieuwdorp 14.00 uur ds. Hakvoort en 18.30 uur ds. Gunst; Nieuwer ter Aa 10.00 uur ds. Verweij en 15.30 uur ds. W. Harinck; Nieuwerkerk Zld 9.30 en 15.30 uur leesdienst; Nijkerk 9.30 en 18.30 uur ds. Mouw; Nunspeet 9.30 en 15.00 uur ds. Schot; Oostburg 10.00 en 15.00 uur stud. Bredeweg; Oostkapelle 18.30 uur ds. Vreugdenhil; Opheusden 10.00 en 18.30 uur leesdienst; Oud Beijerland 9.30 en 18.00 uur ds. Van Krimpen; Ouddorp 14.30 uur ds. Van Manen; Poederooyen 19.00 uur ds. L. Blok; Ridderkerk 9.30 en 17.00 uur leesdienst; Ridderkerk-Slikkerveer 19.00 uur ds. Silfhout; Rijssen-Noord 9.30 en 18.30 uur ds. Van Dieren en 14.30 uur leesdienst; Rijssen-West 9.30 (H.A.) en 18.30 uur ds. De Wit; Rijssen-Zuid 9.30 (H.A.) en 18.30 uur ds. Schreuder en 14.30 uur leesdienst; Rilland-Bath 14.30 uur ds. Van Gelder; Rotterdam-Alexanderpolder 10.00 en 17.00 uur ds. Mijnders; Rotterdam-Centrum 19.00 uur ds. P. Mulder; Scherpenisse 9.30 en 18.30 uur ds. Moens; Scherpenzeel 10.00 (H.A.) en 18.30 uur ds. Verschuure; Scheveningen 19.00 uur ds. Driessen; Sint Annaland 14.30 uur ds. De Jongste; Soest 9.30 uur ds. Kleppe en 19.00 uur ds. Visscher; Stolwijk 10.00 en 19.00 uur ds. De Waard; Terneuzen 18.00 uur stud. Bredeweg; Terwolde-De Vecht 9.30 en 14.30 uur ds. Tuinier; Tholen 10.00 en 18.30 uur ds. De Jongste en 14.30 uur leesdienst; Uddel 10.00 en 18.30 uur leesdienst; Urk 10.00 en 17.00 uur leesdienst; Utrecht 10.00 en 16.30 uur ds. A.B. van der Heiden; Veen 9.30 en 18.00 uur ds. Melis; Veenendaal 9.30 en 16.30 uur ds. Van Belzen; Vlaardingen 16.00 uur ds. De Waard; Vlissingen 9.30 en 16.00 uur ds. Vreugdenhil; Waarde 9.30 en 18.00 uur stud. Boeder; Waardenburg 10.00 en 18.30 uur ds. Mondria; Wageningen 10.00 en 18.30 uur ds. F. Mulder; Werkendam 10.00 (H.A.) en 18.00 uur ds. M. Karens; Wierden 15.00 uur ds. Schreuder; Woerden 10.00 en 18.30 uur ds. W. Harinck; Yerseke 9.30, 14.00 en 18.00 uur ds. De Leeuw; Zeist 10.00 (H.A.) en 18.30 uur ds. Van Eckeveld; Zoetermeer 10.00 uur stud. Labee en 16.30 uur ds. Paul; Zwijndrecht 9.30 en 16.30 uur ds. Veenendaal; Zwolle 9.30 en 19.00 uur ds. Vogelaar.

■ DINSDAG 19 FEBRUARI 2008

Amersfoort 19.30 uur ds. Visscher; Borsele 19.30 uur ds. Hakvoort; Drachten 19.30 uur ds. Schreuder; Genemuiden 19.30 uur ds. De Heer; Lisse 19.45 uur ds. Neele; Nieuwe Tonge 19.30 uur ds. Van Krimpen; Poortugaal 19.30 uur ds. B. van der Heiden; Rotterdam-Centrum 19.45 uur ds. Kleppe.

■ WOENSDAG 20 FEBRUARI 2008

Alphen a/d Rijn 19.30 uur ds. Mondria; Brakel 19.30 uur ds. De Leeuw; De Valk-Wekerom 19.30 uur ds. Van Boven; Ermelo 19.30 uur ds. Meeuse; Hardinxveld-Giessendam 19.30 uur ds. W.J. Karels; Hilversum 19.45 uur ds. Schreuder; Hoofdorp 19.30 uur ds. Neele; Hoogeveen 19.30 uur ds. Bakker; Kamperland 19.30 uur ds. Hakvoort; Nieuw Beijerland 19.30 uur ds. Vermeij; Nijkerk 19.30 uur ds. Hogchem; Nunspeet 19.30 uur ds. Schot; Opheusden 19.30 uur (voor de zending) ds. Verweij; Putterhoek 19.30 uur ds. Van Manen; Rijssen-Noord 19.30 uur ds. Van Dieren; Scherpenisse 19.30 uur ds. De Wit; Veen 19.30 uur ds. Melis; Veenendaal 19.30 uur ds. Van Belzen; Wageningen 19.30 uur ds. F. Mulder; Westzaan 19.30 uur ds. M. Karens; Zaandam 19.30 uur ds. Van Aalst; Zeist 19.30 uur ds. Van Eckeveld.

■ WOENSDAG 20 FEBRUARI 2008 (BIDDAG)

Hoogvliet 15.00 en 19.45 uur ds. Terlouw;

■ DONDERDAG 21 FEBRUARI 2008

Ede (Noorderkerk, Amsterdamseweg 9)

14.15 uur (huw. bev.) ds. Van Belzen; 's-Gravenzande 19.45 uur ds. Van Gelder; Krimpen a/d IJssel 19.45 uur ds. P. Mulder; Leerdam 19.30 uur ds. De Leeuw; Meeuwen 19.30 uur ds. Schipper; Rhenen 19.30 uur ds. Mondria; Rotterdam-IJsselmonde 19.30 uur ds. Van Belzen; Tricht-Geldermalsen 19.30 uur ds. Silfhout; Zwolle 19.30 uur ds. Vogelaar.

■ VRIJDAG 22 FEBRUARI 2008

Krabbendijke 14.30 uur (huw.bev.) ds. Verschuure; Middelburg-Centrum 14.30 uur (huw.bev.) ds. De Heer; Nieuwerkerk Zld 14.30 uur (huw.bev.) ds. Gunst.

■ EVANGELISATIESAMENKOMSTEN

Alkmaar ('t Wuiver 2-a) 10.00 en 16.30 uur ev. G. Baan; Amsterdam (Looiersgracht 70) 10.30 en 17.00 uur ev. J. Krijgsman; Emmen (Prinsesselaan 6-l) 9.30 en 15.30 uur ev. C. van Drunen; Leeuwarden (Achter de Hoven 2-c) 9.30 en 16.00 uur ev. S. de Visser; Merkssem (Oude Barelle 64) 10.00 en 17.00 uur ev. A. van Setten; Tilburg (Offenbachstraat 105) 10.00 en 18.30 uur ev. H.J. van den Boogaart.

ADVERTENTIES

Te huur in **Kalamazoo** (Michigan, USA) ons vrijstaand **vakantiehuis**.
Bel voor info: 001-269-6494551,
Hollands sprekend of
06-51439572.

Begrafenis Verzorging Tollenaar
Voltastraat 21, 4532 LG Terneuzen
Tel. 0115-612554 - **Geen crematies**

STICHTING HET BRAAMBOS

Verschenen:

Nagelaten Brokken deel 6, met o.a. een profetische verhandeling, getiteld: *'De tekenen der tijden'* van J.C. Philpot en twee preken van W. Gadsby. 152 pagina's, € 7,50. Verkrijgbaar bij Stichting het Braambos of bij de boekhandel.

De stichting heeft ten doel om werken van Engelse **'Strict Baptists'**, in het bijzonder van **J.C. Philpot**, te vertalen en te verspreiden.
Tel. 078-6933783 www.hetbraambos.nl

BOEDER SCHERPENZEEL
**COMFORT
KLEDING**

SERVICE AAN
HUIS MOGELIJK

AMBTSKLEDING | ROUWKLEDING
KOORKLEDING | ZAKELIJKE KLEDING

WWW.BOEDERCOMFORTKLEDING.NL

GLASHORST 123A | 3925 BR SCHERPENZEEL | T (033) 258 98 30 | M (06) 53 21 53 34

Het Deputaatschap Zending Gereformeerde Gemeenten roept sollicitanten op voor de volgende functie:

Jeugdwerker voor Ecuador (m/v)

Taakhoud

- Opzetten van een eenvoudige structuur voor het jeugdwerk passend bij de situatie;
- Leveren van een inhoudelijke bijdrage aan het plaatselijke jeugdwerk met behulp van leden uit de zendingsgemeenten;
- Toerusten van gemeenteleden in het leiding geven aan het JV-werk;
- Bijdrage leveren aan andere voorkomende werkzaamheden op de zendingspost.

Vereisten

- Hartelijke verbondenheid met de zendingsopdracht zoals deze namens onze gemeenten gestalte krijgt;
- Relevante opleiding op hbo-niveau;
- Breed inzetbaar, met pedagogische en onderwijskundige kwaliteiten;
- Kennis van de Spaanse taal of bereidheid om deze te leren;
- In staat zijn soepel om te gaan met cultuurverschillen;
- Flexibele instelling en goede contactuele eigenschappen;
- Uitzending voor ongeveer vier jaar.

Vanwege de aard van dit zendingswerk zoeken wij iemand van 23 jaar of ouder.

ZENDING GEREFORMEERDE GEMEENTEN

Het zendingswerk zoals dat in Ecuador in 1995 begon, is ondergebracht onder de door ZGG opgerichte zendingsorganisatie in Ecuador, de Misión Holandesa Marianatha. Het richt zich op het stichten van een gereformeerd presbyteriaanse gemeente in de armenwijken van de grote steden Guayaquil, Portoviejo en Machala.

Van sollicitanten wordt verwacht dat zij lid zijn van de Gereformeerde Gemeenten.

Schriftelijke sollicitaties met vermelding van opleiding, ervaring en referentieadressen graag vóór 29 februari richten aan:
Deputaatschap Zending Gereformeerde Gemeenten
t.a.v. de heer drs. P. Eikelboom,
directeur, Postbus 232
3440 AE WOERDEN

Voor inlichtingen over deze functie kan contact worden opgenomen met de heer drs. P. Eikelboom (kantoor: 0348-489950, privé 0318-634626) of met de heer drs. J.H. van Doleweerd (kantoor: 0348-489950, privé: 0343-442047).

Bruinisse/O'land: minicamping de Welblok. Gezellige camping voor jong en oud.
10 min. van Grevelingenmeer.
www.dewelblok.nl
Tel. 0111 482523.
Tevens verhuur stacaravans.

Fijn met vakantie naar mooi **Oostenrijk?! Huur ons chalet (6-8p.)** of een prachtig **app. (8-10p.)** in **Saalbach-Hinterglemm**.
Zomervakantie Ned.kerkdiensten.
Info: tel. nr. 0180-318720
of 06-51166845

Uitgaande van de Gereformeerde Gemeenten in Nederland biedt de SHG gekwalificeerde kraamzorg en gezins- en bejaardenzorg die aansluit bij uw manier van leven. Dit houdt voor ons in dat Bijbelse normen en waarden de basis vormen voor uw dagelijkse levenshouding en mediagebruik.

Kraamzorg

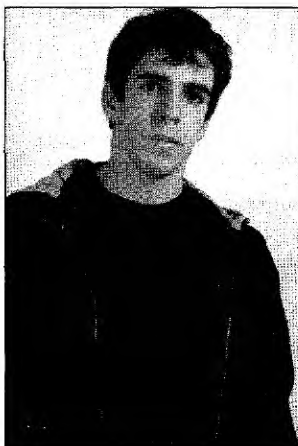
Meldt u tijdig aan om teleurstelling te voorkomen.
Voor informatie of inschrijving kunt u ons bereiken op telefoonnummer **0187 - 48 91 73**
b.g.g. 0342 - 49 21 55. Op werkdagen van 9.00 - 11.00 uur en van 13.00 - 15.00 uur en op vrijdagavond van 19.00 - 21.00 uur.

Gezins- en bejaardenzorg

Voor informatie of inschrijving kunt u ons bereiken op telefoonnummer **0166 - 65 26 05**. Op werkdagen van 9.00 - 11.00 uur en op vrijdagavond van 19.00 - 21.00 uur.

De gratis brochure zenden wij u graag toe.

Oosterland (Zld): v.a. mei, mooi/gezellig vak. huis te huur, 2/4 pers op boenerf, vrij uitzicht, CV, tel. 0111-644950

"Het was erger dan ik dacht."

"Ik dacht voorheen ook dat het allemaal wel meeviel met de noodzaak van evangelisatiewerk. Als je opgroeit in een kerks dorp dan zie je de contrasten ook niet zo heel erg. Nu ik in de randstad studeer, zie ik wel andere dingen om mij heen. Het heeft mij meer aan het denken gezet. Ik heb bijvoorbeeld nu standaard een paar evangelisatiefolders bij me. Binnenkort is er ook een gemeenteavond over evangelisatie. Wel goed, denk ik."

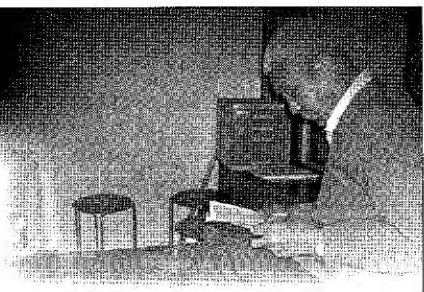
Bel onze voorlichter dhr. C.W. van Haften voor een presentatie (overdag of 's avonds) over het evangelisatiewerk. Tel. 0341-253588.

Steunt

u de toerusting van onze voorgangers in China ook?

Onder de zegen van de Heere zaaien onze voorgangers het zaad in het immense China. Daarvoor vragen wij allereerst uw gebed. De kosten voor het ontwikkelen van studiemateriaal en verdere toerusting van onze voorgangers zijn hoog. Om hen blijvend toe te rusten en te onderhouden, doen wij een beroep op u. Mogen wij ook op uw gift rekenen?

Voor info of voorlichting: 06 200 131 73

HUDSON TAYLOR
Stichting Bijbelse Hulpverlening China

Stort uw gift op **3473.76.029** t.a.v. Hudson Taylor/SBHC te Nunspeet.

T.h. op **De Hofstee in Nunspeet:**
Stacaravan 6 pers. Alles aanw.!
o.a. wasmachine en droger.
Mooie omgeving, rust en privacy!
Tel: 033-2772868

Wij zoeken **leuke gezinnen** voor onze **vakantieboerderij**, max. 10 personen in Achterberg (gem. Rhenen) voor info: 0317-617804 email: lveenhof@solcon.nl

ELSPEET: Vrijstaande luxe stenen bungalows op ruime kavels voor 6-8 personen. Indeling: hal, 3 slaapkamers, badkamer, grote woonkamer met open keuken, terras en berging.
Weken 18, 31-33 niet bb.
Info: www.lochtenveld.nl
of 0577-461043/06-53651000.
Er zijn ook nog enkele nieuw te bouwen bungalows te koop.

TSJECHIË: Goedkope gezinsvakantie? Bel vrijblijvend met fam. Pors 06 54922825.
Folder aanvragen? Mail naar pod-kumburkem@planet.nl

Te huur 6 persoons stacaravan op rustige camping bij **Rijssen** bij bos, hei en wei. Ook mei- en herfstvakantie. Tel. 0548 521280.

Het wordt ~~warm~~ op de wereld

Kouder!

~~Warmer!!~~

KOUDErrrrr

(Kli)maat houden
Meld je aan voor de SGP-jongerendag op www.sgpj.nl.
Kom met de klimaatbus!

1e *Levens* Psalmzangdag

...door het hele gezin!

Psalmen zoals ze in de kerk gezongen worden

D.V. zaterdag 23 februari

Grote kerk te THOLEN

Algehele leiding: **Ds. G.J. van Aalst**

Aanvang 14.00 uur

Kerk open vanaf 13.15 uur

Organist: **Martin Weststrate**

Collecte t.b.v. Theologische School van de Gerof. Gemeenten

Kerk is verwarmd!

Toegang GRATIS

CD-opname

Handelijk welkom!

Deze dag is mede mogelijk gemaakt door:
Thijssen Media Group - HRV-reclame - Drukkerij en Boekhandel Van Velzen b.v.

NatuursteenHuis

vakmensen vertalen uw wensen

- **Marmmer, graniet en hardsteen** (voor binnen & buiten)
- **Grafmonumenten**
- **Vakkundig advies**

Goes tel (0113) 216555
Middelburg tel (0118) 612579

in Zand & De Kuiper voor leveringen buiten Zeeland

Horssen bv
Dorpsstraat 100 - 3881 BE PUTTEN
Tel. 0341 36 22 77 - info@van-horssen.com
www.van-horssen.com

Het juiste adres voor:
Bijbels, Theologische boeken, Leesboeken
voor jong en oud, Voordeelboeken,
Tweedehands, CD's en bladmuziek.

Begravenissen in Vlaardingen
Sommige dorpen en plaatsen
en omstreken
Opbaarmogelijkheden in een
door u gewenst uitvaartcentrum
of thuis met koeling.
Geen crematies.
Dag en nacht bereikbaar.
Mozartaan 13
3131 ES Vlaardingen
Tel. 010 - 4600509

LEERKRACHTEN NODIG
CALVIN CHRISTIAN SCHOOL
in Alberta, Canada
Voor het komende schooljaar,
2008-2009, zoeken wij
gemotiveerde en gediplomeerde
leerkrachten voor onze

...n voor
het voortgezet onderwijs.
Informeer naar de diverse
vacatures bij de directeur:
William Grisnich
tel. 001 403 320 1...
Email: wgrisnich@ccs...ol.ca

Woonhuis te koop in Wijk en Aalburg, vd Maadenstraat 14.
Een via de garage geschakelde
vrijstaande woning op een mooie
hoeklocatie. Op de verdieping
zijn 7 kamers beschikbaar
(5 slaapkamers, kantoor en speel-
kamer). Volop mogelijkheden
voor mantelzorg of kleinschalige
bedrijvigheid. Dorp is behoudend.
Christelijk en reformatorisch
onderwijs in de nabije omgeving
beschikbaar. Tel nr 0416 - 696 400

CHRISTELIJKE BEGRAFENISONDERNEMING
G. WEGENAAR
Buurtlaan West 26 tel. 0318-526641
3905 JR Veenendaal www.wegenaar.nl
Wij verzorgen begravenissen in Veenendaal,
Ede, Bennekom, Wageningen, Rhenen e.o.

‘HOEVEEL VRIENDEN
HEB JIJ?

NIJVE
NIJVE
BROCHURE WIJZER
MEDIA WIJZER
OVER HYVES

Steeds meer jongeren, en ook ouderen, maken gebruik van profielsites als Hyves en MySpace. Met een paar muisklikken kun je een internetpagina aanmaken met je eigen profiel. Snel en gemakkelijk creëer je je eigen digitale vriendennetwerk. 'Hoeveel vrienden heb jij?' Is een veelgehoorde vraag.

De opmars van Hyves en andere digitale vriendennetwerken stelt ouders voor nieuwe vragen in de opvoeding van hun kinderen. Mag mijn kind op Hyves en zo ja: welke grenzen stel ik hieraan? Welke foto's laat mijn dochter op internet zien? Wie zijn die vrienden en zijn het eigenlijk wel échte vrienden?

VRAAG DE GRATIS BROCHURE AAN
Deze en andere vragen staan centraal in de nieuwe brochure van Mediawijzer: Hyves, een bijenkorf vol vrienden. De brochure over Hyves kunt u bijvoorbeeld gebruiken als basis voor een toerustingswond of thema-gerebrek op de catech...

Geef voor Kenia!

Kenia is al weken in de greep van verkiezingsgeweld. Bina 300.000 mensen zijn op de vlucht geslagen. Honderden mensen kwamen om. Vooral vrouwen en kinderen zijn het slachtoffer.

Bijzondere Noden heeft € 25.000,- beschikbaar gesteld voor de eerste hulp aan vluchtelingen. De vraag naar schoon drinkwater, medicijnen en sanitatie is groot. Helpt u ons om de handen van de kerk te zijn?

Help mee!

Giro 307447

o.v.v. 'Kenia'

DOE WEL

DEPUTAATSCHAP TOT HULPVERLENING IN BIJZONDERE NODEN VAN DE GEREFORMEERDE GEMEENTEN

Postbus 615 • 3440 AP Woerden • T (0348) 48 99 10
F (0348) 48 37 21 • I www.bijzondereboden.nl • Giro 307447

KLASSE MAAKT ONDERSCHIED

Stolk Orgels is hoofdealer van:
Johannus - Eminent
Domus - Ahlborn

Stolk orgels
tel.: 0180 - 31 56 52

Nieuwkerk a/d IJssel, Vrijheidslaan 55,
Krabbendijke, Oostpolderweg 1
Nederhemert Nrd., Ormelingstraat 36
Beesd, Veerweg 14
Papendrecht, Overtoom 18

UNIEK IN PRIJS

Begrafenisverzorging Kamsteeg

0183-449494 06-22140547

dag en nacht bereikbaar en overal te ontbieden.
P.F. Kamsteeg - Andel

Wij verzorgen begravenissen (geen crematies) op de gehele Veluwe, in Kampen e.o. en in Rijssen e.o.

Begrafenisverzoergers:

G. v.d. Berg | D. Markusse | B.F. Nijhof | B. Vos

Nunspeet, Elburg e.o. T 0341-253813
Kampen e.o. T 06-53363828
Rijssen e.o. T 0548-540053
overige plaatsen en b.g.g. T 0577-401689

Begrafenisverzorging Vos

Aardhuisweg 74, 3888 MG Uddel
tel. 0577-401689

NUNSPEET: T.H 6 pers.

stacaravan op de HOFSTEE met uitzicht op speeltuin, wasm. en fietsen aanw. bezet wk 30-31.
Tel 0341 250653

Te huur: Engeland, 2-4 pers. vak. huisje bij farm (strict Bapt.) omg. Bedford (Bunyan). Inl. 00 44-1234740307 (Fam. Green) of 0418-671270 (Fam. van Mourik).

BEGRAFENISVERZORGING KINA

010 - 458 31 12

Rotterdam, Drechtstreek, Krimpenerwaard, Gouda
D.W. Schipper 010-4506626 J. Kooijman 0182-583932
Capelle aan den IJssel Gouda

Te huur **ruime vakantiewoning** in **Zuid-Alberta, Canada**, omgeving van Lethbridge. Prachtig gelegen, uitzicht op rivier, prairie en Rocky Mountains, dichtbij dorp en kerken. Voor inlichtingen 00-1403-553-4023. Hollands sprekend.

KRAAMZORG

THUISZORG

RST Zorgverleners.
800 zorgverleners staan voor u klaar!
Voor identiteit en kwaliteit.

Bel voor informatie over kraamzorg, wijkzorg, gespecialiseerde verzorging, verpleging, (huishoudelijke) verzorging: 0342 - 42 23 24.
Of wordt zelf RST Zorgverlener!
Reageer op: 0342 - 40 54 65 of info@rstzorg.nl.

Identiteit Kwaliteit!

Tel. (0342) 42 23 24

Burg Kuntzelaan 27-a • Postbus 154
3770 AD Barneveld • Fax (0342) 42 25 50
www.rstzorg.nl • E-mail: info@rstzorg.nl

Telefoon (0172) 21 21 22

Dokter Hamburgerlaan 59 - 2771 JR Boskoop
Wij verzorgen alleen begravenissen - Dag en nacht bereikbaar

Orgelbouw Advies Commissie

een betrouwbare partner!

nieuwbouw • restauratie • overplaatsing • onderhoud

ook voor akoestische vraagstukken

Neem voor meer informatie contact op met

Dhr. H. den Hollander
Tel. (010) 435 44 35

Vereniging van Organisten der Gereformeerde Gemeenten

TIP VOOR DE 40DAGENTIJD

DS. C.G. VREUGDENHIL

Borgtocht

49 overdenkingen voor de lijdensweken

Dit boek neemt u mee vanaf de eerste lijdensaankondiging van Christus tot aan Zijn sterven. In alle meditaties staat het thema 'Verzoening' centraal: ter overdenking van het verzoenend lijden en sterven van de Heere Jezus christus.

€ 14,50 paperback, 224 blz.

Veelzijdig in de handel
Prijswaardige voorkeuren - 07919 10000

Borgtocht

49 OVERDENKINGEN
VOOR DE LIJDENSWEKEN

de groot goudriaan

www.degrootgoudriaan.nl